

Voorwoord

Om werkelijk te kunnen leven, moeten we onze eigen legende durven volgen. De moed om de verbinding met onszelf aan te gaan. Deze dingen bedacht ik mij toen ik Lidewij zag op de landelijke televisie. De vrouw die ik zag ontroerde mij, breekbaar, kwetsbaar, maar zo krachtig tegelijkertijd. Zij durfde te kiezen voor haar eigen stem, haar eigen innerlijk dat fluisterde dat zij van de gebaande paden af mocht gaan. Lidewij luisterde naar die stem, liep van het gebaande verharde pad af naar een onbekende zandweg. Wat die zandweg haar brengen zou, wist ze niet. Ze wist en voelde enkel dat de verharde weg niet langer haar weg was. Ze voelde dat zij zonder liefde voor zichzelf en zonder een luisterend oor te zijn voor een stem in zichzelf, zij geen toekomst zou hebben. Onze verhalen hebben raakvlakken, namelijk dat om tegen de stroom in te zwemmen, om van het gebaande pad af te gaan, moed en vertrouwen nodig is. En een weg naar binnen.

Beiden kunnen we niet om onze innerlijke stem heen, die ons vertelt wat goed voor ons is. Ik ervaar dat die overeenkomst maakt dat we in contact kwamen met elkaar en ik begon met het lezen van *Naupaka*. Het boek raakte mij diep en kwam binnen als een ode aan Trouw zijn aan Leven, Dood en Jezelf.

Ik heb zelf ervaren dat de dood en het leven elkaar verstrengelen op het moment dat ik de scheiding tussen beide losliet. Ze zijn onderdeel van een en dezelfde bron. Het leven is geen leven zon-

der dood. De dood is geen dood zonder leven. De geboorte staat vast. Het sterfelijke staat vast. En alle momenten daartussenin bieden telkens opnieuw de kans te laten sterven en herboren te worden. Herman van Veen zingt in een van zijn nummers: 'Het verdriet zit bij degene die achterblijft. Hij die weggaat, daar weten we niks van. De persoon die achterblijft is degene die overlijdt, in zekere zin. (...)' En daarmee houdt sterven ook in dat er elke dag opnieuw een kans is dingen achter je te laten. Of dat gebeurt door het verlies van een baan, een relatie of een seizoen, een stukje in iedereen kan sterven. Sterven gaat dan over het loslaten van iets ouds, zodat iets nieuws de kans krijgt te ontstaan. De nachten in ons leven, de tijd dat er geen licht lijkt te zijn, zijn tevens een tijd van dromen en de belofte van een nieuwe dag. Het is een moment van terugkeer, zodat de nieuwe dag weer kan worden geleefd. Het sterven van de dag zorgt voor een zon die de dag daarna weer op mag komen.

Lidewijs verhaal laat zien dat je met niemand een verbintenis kunt aangaan als je geen liefde hebt voor jezelf. Is de liefde in onszelf niet waar alle liefde begint? Haar zoektocht naar zichzelf beschrijft ze op indringende wijze, op zoek naar tekenen van hulp, radeloos in een onomkeerbare situatie. Totdat ze beseft: ik leef naast een man zonder toekomst, met de wetenschap dat ik geen toekomst heb als ik mezelf niet hervind. Het is het leven van onze eigen legende, onze eigen dromen, die essentieel zijn te volgen. Het zijn de universele thema's van een mens, om onze eigen stem te laten horen en ernaar te luisteren. In dat opzicht neemt Lidewijs zelfonderzoek op veel plaatsen universele gestalte aan. Met dit laatste bedoel ik: Lidewij beschrijft in haar boek haar leven, maar evengoed de menselijke mogelijkheden van iedereen, op ieder willekeurig tijdstip en in iedere willekeurige situatie. Het zijn de universele thema's van processen als rouw, loslaten, verliezen en uiteindelijk: terugvinden. Het omvormen van haat in liefde, twijfel in geloof, wanhoop in hoop en verdriet in vreugde.

Toeschouwer van je eigen leven worden, is een manier om aan het lijden te ontkomen. Dat deed Lidewej. Door toeschouwer te worden, vele kilometers van huis. Door als observator naar haar leven te kijken en zichzelf opnieuw te ontmoeten. Om de gebeurtenissen niet van zich af te schrijven, maar naar haar toe. Vele kilometers van huis vond Lidewej haar eigen stem weer terug. De weg van het hoofd naar het hart is vaak nog de langste die wij afleggen. Het is de weg van diepe dalen en hoge bergen. Maar altijd is daar een onzichtbare hand die leidt en die vertelt: thuis zit in jezelf. Het is de weg van het zelf, dat vraagt om aandacht. Hoeveel kilometers we ook van huis weg zijn, hoeveel kilometers we ook weg zijn bij het land waar we vandaan komen, we hebben altijd de mogelijkheid thuis te komen. Toen Lidewej stopte met zoeken, vond ze. Net als eenieder de mogelijkheid heeft zijn eigen stem te horen en te komen tot vrijheid. Omdat in onszelf een stabiele kern aanwezig is, die losstaat van de uiterlijke omstandigheden. Het is een flits waarin we kunnen beseffen dat alles ergens vandaan komt, zich ontwikkeld heeft en met elkaar verbonden is. We zijn hier om onze bijdrage te leveren aan dat magische proces. Om onze eigen legendes te leven en van het verharde pad af te stappen, als dat niet langer jouw pad is.

Misschien leven wij pas wanneer ons een stukje leven wordt ontnomen. *Naupaka* gaat over sterven, maar ook herboren worden: het opnieuw leren leven met vertrouwen in jezelf. En de moed om te leven, totdat de Naupaka-legende de twee geliefden weer bij elkaar brengt. De weg van het hoofd naar het hart die Lidewej met ons deelt, nodigt ons uit om onze eigen pelgrims-tocht te maken. En onze legende te Leven.

Heb moed, en Leef!
Laura Maaskant

28 JUNI 2013

@Shendersson, 19:42

Strijden, bijna dood. Voorlopig effe niet!!!

Inleiding

Terwijl ik 11.758 kilometer van hem verwijderd ben, ligt mijn grote liefde op zijn sterfbed. Hijzelf, mijn beste vriendinnen en zelfs mijn eigen moeder hebben me gesmeekt om te komen, maar een gevoel diep in mijn binnenste is sterker. Dat zegt dat ik hier moet zijn. Op Hawaï. Dicht bij de vrouw wier gezicht ik voor me zie in mijn dromen. Op de plek waar we nog geen jaar geleden samen liepen...

Daar staat hij. Aan het voeteneind van het bed. Sander, mijn grote liefde. Met kort geschoren haren en een beginnend baardje. 'Li! Wil je de zonsopgang zien? Of blijf je liever nog even slapen?' Daar hoeft ik geen moment over na te denken. Ik slinger mijn benen uit bed en schuif mijn voeten in mijn zilvergrijze Havaiana's. Liever noem ik mijn favoriete slippers 'Hawaiana's', geheel in stijl van de plek waar we verblijven: Kaua'i, een eiland van Hawaï.

'We moeten opschieten!' roept Sander bij de voordeur van ons appartement. Hij pakt mijn hand vast, knijpt er even in en neemt me mee naar buiten. In de tuin verspreiden de wit-gele bloemen van de plumeriaboom een friszoete geur. We volgen een dichtbegroeid pad vol varens en handgrote hibiscusbloemen en komen uit bij een kleine baai met helderblauw water en een hagelwit zandstrand met een scheve palmboom. Witte krabbetjes schieten voor onze voeten weg, op zoek naar poeltjes zeewater. Mijn oog valt op een boomstam

met de ingekraste tekst 'angel enlight one': 'engel verlicht me'.

'Zullen we ons hier nestelen?' vraag ik en ik trek Sander mijn kant op. We staren een tijdje in stilte naar het goudoranje kleurenspeel dat zich aan de horizon voltrekt. Dan draait Sander zich om en plukt een witte bloem. Voorzichtig legt hij het bloemetje, niet groter dan het topje van een duim, in de palm van mijn hand.

'Kijk nou, het is een halve! Alleen de onderkant heeft blaadjes.' Sander knikt: *'Er is een bijzondere legende aan verbonden die zich afspeelt op het grootste eiland van Hawaï, Big Island. Daar woonde lang geleden een jong echtpaar dat een liefdevol leven leidde. Totdat de vuurgodin van het eiland, Pele, roet in het eten gooide. Ze probeerde de man te verleiden, maar had geen succes: zijn hart behoorde immers aan iemand anders toe. De godin was woedend. Als zij hem niet kon krijgen, dan niemand. Ze joeg de man de bergen in, waar ze hem met lavastenen bekogelde. De zussen van de vuurgodin konden dit niet aanzien en toverden de man om in een halve bloem. Ze noemden deze Naupaka, naar de berg waar hij zich bevond. Hetzelfde deden Peles zussen met zijn grote liefde.'*

Sander plukt er nog eentje en drukt de harten van de bloemen tegen elkaar aan: *'Volgens de legende groeien ze ooit naar elkaar toe om weer één bloem te vormen.'* Hij slaakt een diepe zucht. *'Mijn lieve Li, de Naupaka-legende is ons verhaal, want ook wij worden door het kwaad uit elkaar gedreven en zullen niet samen oud worden. Toch weet ik zeker dat we ooit één bloem zullen vormen, in welke vorm dan ook.'* Hij laat één knie in het zand zakken, pakt mijn hand en vraagt met tranen in zijn ogen: *'Wil je met me trouwen?'* Een zonnestraal beschijnt zijn blauwgrijze ogen, die me afwachtend aankijken. Ik buig me voorover en kus zijn lippen. *'Ja, lief. Ja!'*

DEEL 1
VECHTEN
NEDERLAND, 2012
HET LAATSTE JAAR SAMEN

1 8 procent overlevingskans

Daar zit ik dan. Met mijn bakje roerei met chiazaadjes en een kop sterke thee in onze benedenwoning van 65 vierkante meter in Utrecht-Noord.

‘Deze week gaat het regenen,’ voorspelt de weerman van het ochtendjournaal. Daarmee laat de lente zich van een sombere kant zien. Net als ik, want ik zit al een paar weken thuis van mijn werk. ‘Overspannen’, luidt de diagnose van mijn huisarts. Zelf noem ik het liever *overstressed*, wat minder officieel en serieus klinkt.

De dagen vul ik met saaie huishoudelijke klusjes als stofzuigen en dweilen. De huiskamer, keuken en badkamer glimmen als nooit tevoren. En ook al blijft mijn lentegevoel ver te zoeken, ons kleine stadstuinje blinkt uit in narcissen, krokussen en hyacinten. De eerste lentedag, een paar weken geleden, was een kwelling. Iedereen genoot van de zon en wij zaten binnen, omdat Sander net weer een zware chemokuur achter de rug had.

Ik ergerde me zelfs aan de barbecueënde mensen in het park en de volgepakte terrassen. Ik mocht niet meedoen maar wel kijken naar het leven dat ik zo graag wilde leiden. Waarom is ons dit overkomen? Ik wil ook een huisje-boompje-beestje-leven. Terwijl onze vrienden baby’s krijgen, carrière maken en hun droomhuis kopen, vechten wij nu al vier jaar tegen kanker.

Ik ben niet ziek, zoals Sander, maar wel doodop van de strijd. Mijn remedie: meditatie, mindfulnessoefeningen, pure chocola, ontspanning in de sauna, hardlopen in de natuur en

pleziertjes zoals shoppen en lunchen met vriendinnen.

Niet werken, maar wel leuke dingen doen: het voelt behoorlijk tegenstrijdig. En toch zal ik deze gedachte moeten loslaten, samen met mijn angst voor de toekomst, want anders dender ik alsnog de afgrond in.

Een paar weken geleden is Sanders allerlaatste medische troefkaart – lenalidomide, officieel een middel tegen botkanker dat in sommige gevallen ook Hodgkinlymfomen aanpakt – op niets uitgelopen. Sander heeft nog een schamele 8 procent overlevingskans. Mijn maag krimpt ineen als ik terugdenk aan de woorden van de internist. Een overlevingskans van nog geen 10 procent, dit komt nooit meer goed! Sindsdien doe ik niets anders dan piekeren. Het voelt alsof ik verdrink in mijn eigen maalstroom van gedachten en vragen. Zal ik ooit weer oprecht en uitbundig kunnen lachen? Onbezorgd op een terras in de zon zitten? Zal ik ooit weer durven nadenken over de toekomst? En hoe ziet die eruit zonder Sander? Om niet gek te worden herhaal ik één zinnetje als een mantra in mijn hoofd: Sander gaat niet dood. Sander gaat niet dood. Sander gaat niet dood. Maar echt overtuigend vind ik mezelf niet. Waar is mijn vechtlust van vier jaar geleden gebleven?

De metro passeert net station Duivendrecht als mijn telefoon gaat. ‘Het is niet goed, Li,’ zegt Sander op rustige toon. ‘Ik moet meteen scans laten maken in het ziekenhuis.’ Mijn oren beginnen te suizen. Al een jaar liep hij rond met vreemde klachten: onverklaarbare jeuk, nachtzweeten en ernstige vermoeidheid. Hij viel overal in slaap: in de auto, op de bank en tijdens een etentje met mijn familie. Mijn broer had nog bezorgd gevraagd of Sander misschien drugs gebruikte, omdat zijn ogen zo hol stonden, zijn wangen ingevallen waren, zijn lichaam broodmager en zijn huid asgrauw.

De huisarts had de klachten niet kunnen plaatsen. Ze concludeerde dat de ontstekingswaarden in zijn bloed de oorzaak waren van de vele krabwonden op zijn huid. Voor alle zekerheid verwees ze hem door naar een orthomoleculaire arts, die er ook maar een gooi naar deed en adviseerde om 'suiker te laten staan'. Braaf volgde Sander zijn advies op. Daardoor verloor hij steeds meer gewicht, dachten we. Pas toen de grote bobbel in zijn nek verscheen, werd duidelijk dat de symptomen allemaal herleidbaar waren tot Hodgkin lymfoma, in de volksmond: lymfeklierkanker. De sluipmoordenaar had een jaar lang ongestoord tot een vergevorderd stadium vier kunnen doorgroeien.

Maar we waren ook opgelucht toen onze internist vertelde dat de behandeling een slagingskans had van maar liefst 90 procent: Hodgkin is de oudste en best behandelbare vorm van kanker. Het eerste chemotraject werkte als een wondermiddel. Sander merkte weinig van de bijwerkingen en voelde zich geweldig. Zijn levenskracht kwam terug en binnen een paar maanden had ik de jongen terug op wie ik ooit zo verliefd was geworden. Onvoorstelbaar mooi waren de maanden die volgden. We feestten, bezochten het ene dancefestival na het andere, brasten al ons geld erdoor op vakantie en lachten weer alsof we nooit anders hadden gedaan. 'We laten ons niet kennen': dit was Sanders nieuwe levensmotto. Net als: 'Ik heb Hodgkin, maar Hodgkin heeft ons niet.'

Maar toen, nota bene op kerstavond, uit een scan bleek dat er meerdere nieuwe tumoren waren, die in omvang toenamen, werden we pas goed met onze neus op de feiten gedrukt: dit is niet zomaar een ziekte, dit is kanker. Daar kun je aan doodgaan.

Ik dwing mezelf op te houden met piekeren, pak mijn iPhone en scrol door mijn contactenlijst, op zoek naar iemand om mee